

ної космонавтики, а, отже, і сучасного міжнародного космічного права стає проблема зростання ролі національного права у регулюванні відносин у галузі космосу.

Третя конференція ООН з дослідження та використання космічного простору в мирних цілях (ЮНІСПЕЙС-III) відбулася згідно з резолюцією ГА ООН 52/56 від 10 грудня 1997 року з 19 по 30 липня 1999 року у Відні (Австрія) як спеціальна сесія Комітету з використання космічного простору в мирних цілях, відкрита для участі всіх держав-членів ООН. Тема Конференції: "Космос на службі людству в XXI столітті". Було підведено підсумки розвитку космічної діяльності за час, який минув після ЮНІСПЕЙС-82 (1982 р.) та оприлюднена інформація щодо національних програм розвитку космічної науки та техніки, а також огляд шляхів удосконалення міжнародного співробітництва в рамках розвитку світової космонавтики [1, с. 41].

З 6 по 10 листопада в Києві відбувся Міжнародний симпозиум ООН з космічного права під назвою "Статус, застосування і прогресивний розвиток міжнародного і національного космічного права". Приймаючою стороною виступив Уряд України.

Симпозиум проводився на виконання рекомендацій третьої Конференції Організації Об'єднаних Націй з дослідження і використання космічного простору в мирних цілях (ЮНІСПЕЙС-III), яка відбулась у Відні

19-30 липня 1999 року, і відповідно до резолюції 59/2 Генеральної Асамблеї ООН від 20 жовтня 2004 року.

В рамках симпозиуму були розглянуті актуальні питання міжнародного космічного права і національного законодавства у сфері космічної діяльності з урахуванням світових тенденцій розвитку космічних технологій і їх застосування.

Робота учасників симпозиуму проходила в рамках 6 сесій на певні теми, однією з тем було "Співвідношення національного і міжнародного космічного права.

За висновками ЮНІСПЕЙС-III норми національного законодавства мають здійснювати більший вплив на правове регулювання сучасної космічної діяльності.

Враховуючи особливості розвитку космічної діяльності на сучасному етапі та проблеми її регулювання, в рамках національного законодавства мають міститися норми, які б врегульовували проблемні питання комерційної космонавтики, у тому числі й з огляду на їх комплементарну

(доповнюючи) щодо норм міжнародного права роль в таких напрямках як: державне регулювання космічної діяльності; захист інтелектуальної власності; державна підтримка комерціалізації технологій; контроль за нерозповсюдженням ракетних технологій; запобігання засміченню космічного простору тощо).

Проведення цього заходу в Україні є підтвердженням значних досягнень нашої держави в побудові національного космічного права та додержання Україною норм міжнародного космічного права, а також наявності у нашої держави відповідного досвіду у сфері космічної діяльності. Цей симпозиум мав регіональний характер і проводився для країн-членів Європейської економічної комісії ООН (до якої входить 55 країн). В рамках цього симпозиуму було розглянуто актуальні питання міжнародного космічного права та національних законодавств в сфері космічної діяльності з урахуванням світових тенденцій розвитку космічних технологій та їх застосування.

Проведення Міжнародного симпозиуму ООН з космічного права сприяло зміцненню авторитету і формуванню позитивного іміджу України.

Література

1. Беглий О.В. Міжнародне космічне право. Кредитно-модульна система: навч. посібник / О.В. Беглий. – К. : НАУ, 2009. – 324 с.

УДК 379.85:341(043.2)

Присяжнюк І. О.,
студентка,

Остапеко К. С.,
студентка,

Юридичний Інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Мальярчук Н.В., к.ю.н

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ КОСМІЧНОГО ТУРИЗМУ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Космічний туризм як складне суспільне явище, потребує всебічного наукового осмислення. Теоретико-методологічною основою космічного туризму виступає філософія космічного туризму, предметом якої є ком-

плексне осмислення подорожей: мотивація, різновиди, цільові установки, інфраструктура.

Через туризм людина реалізує одну з найсуттєвіших мотивацій поведінки – віковичне прагнення до поглибленого пізнання навколишнього Світу, постійну потребу у комунікаціях із світом.

Починаючи з кінця 90-х рр. XX ст., завдяки співробітництву російських і американських спеціалістів стали розроблятися технології, які дозволяли розвивати космічний туризм як комерційну послугу і надавати її особам, які здатні вкладати в ці проекти кошти.

Наразі космічний туризм стає феноменом XXI століття. У вузькому розумінні космічний туризм – це оплачені власним коштом польоти у космос або на навколоземну орбіту з розважальною або науково-дослідницькою метою. У більш широкому розумінні – це індустрія з надання послуг "космічного досвіду" [1, с. 399-400].

Можна виділити два різних із технічної та правової точок зору види цієї діяльності: 1) власне "космічний" туризм, за допомогою якого можна, зокрема, дістатися на Міжнародну космічну станцію (МКС), а космічний корабель запускається з космодрому ракетносіями; 2) суб-орбітальні короточасні подорожі, що є менш дорогими, а тому більш доступними; такий туризм планується широко розвивати найближчим часом, переважно з допомогою високотехнологічних реактивних літаків, що запускатимуться з аеродромів, або так званих "космічних портів" [7, с. 223].

Песчанська Н. А. зауважує, що правовий статус космічних туристів потребує серйозного доопрацювання в різних аспектах. На сьогодні "білими плямами" в праві залишаються питання, пов'язані з розподілом відповідальності між туристом, туроператором і виконавцем відповідної послуги, гарантіями безпеки космічних туристів, критеріями відбору, особливостями підготовки та ін. Ці питання виходять на більш широкий контекст, пов'язаний з місцем і роллю держави в забезпеченні такої діяльності та контролю за її виконанням.

Нормами міжнародного права повинні бути передбачені деякі положення загального характеру, якими б, зокрема, було легалізовано наявність відповідної категорії осіб, визначалось поняття космічних туристів і загальні ознаки правового режиму їх діяльності. Також необхідно визначити, в якій мірі на космічних туристів розповсюджуються норми міжнародного космічного права щодо правового статусу астронавтів (космонавтів), можливе виокремлення прав та обов'язків космічних ту-

ристів. Потребує уточнення і ступінь розповсюдження норм міжнародного транспортного (авіаційного) права на осіб, які здійснюють суб-орбітальні подорожі в космічний простір [6, с. 114].

Перші космічні туристи вносили пропозиції називати їх "незалежними дослідниками", "приватними астронавтами", "піонерами комерційних космічних подорожей", "приватними дослідниками космосу" та ін.

Відаючи належне аргументам, висунутими особами, які вже були в космосі, Н. Р. Малишева відзначає, що термін "космічний туризм" достатньо впевнено увійшов як в технічну, так і в правову термінологію. Незважаючи на особливості цього виду туризму (передполітна підготовка, ризиковий характер, наявність великої кількості обмежень і відповідальність), не можна заперечувати той факт, що відповідна діяльність вписується в концепцію "туристичної", оскільки особи, подорожують на власні (або ж інші приватні) кошти і в розважальних цілях, не пов'язаних з їх професійною діяльністю [4, с. 66].

О. Вилежганін та М. Юзбашян відмічають, що запускаючи держава несе міжнародну відповідальність за всю національну космічну діяльність, в тому числі і за діяльність в космосі іноземного громадянина – космічного туриста. В зв'язку з цим завданням держави є національне правове вирішення питань сертифікації, ліцензування та страхування космічного туризму, як і будь якої іншої комерційної діяльності. В США для вирішення таких питань в 2004 р. були прийняті поправки до Закону про комерційні космічні запуски 1984 р., також були затверджені в 2007 р. Правила Федерального управління цивільної авіації США про вимоги, яким повинні відповідати екіпаж та учасники пілотованих космічних польотів.

Поняття "учасник космічного польоту" охоплює і космічних туристів. Згідно з Правилами Федерального управління цивільної авіації, компанії-оператори ракет-носіїв зобов'язані дотримуватись умов ліцензії на виконання комерційних космічних польотів, надавати екіпажу та учасникам інформацію про їх безпеку. Учасники космічного польоту (пасажир) повинні бути додатково проінформовані про ступінь ризику космічного польоту. Правила також встановлюють певні медичні вимоги і стандарти підготовки екіпажу та учасників польоту, а також визначають систему контролю за станом навколишнього середовища і забезпеченням життєдіяльності. США сьогодні – єдина держава, яка прийняла національне законодавство, що спеціально застосовне до регулювання космічного туризму [2, с. 28-29].

Н. В. Титова зазначає, що загальна характеристика необхідних умов розвитку космічного туризму охоплює чотири взаємозалежні напрями діяльності: виконання космічних проектів, отримання і використання інформації з космічних засобів; модернізація наявних і розробка перспективних ракет-носіїв, їх систем, а також космічних апаратів; реалізація перспективних наукових досліджень, прикладних розробок приладів, наземних програмно-апаратних комплексів, інформаційних технологій, пошук проривних рішень; технологічна підтримка і відновлення експериментальної та випробувальної бази підприємств [5, с. 234].

Отже, в сучасних умовах розвитку космічної діяльності необхідним є створення загального міжнародно-правового поля, єдиної системи правил, які б регулювали комерційну діяльність в космосі, яка повинна бути динамічною і розвиватися в ході розвитку самої космічної діяльності [3, с. 87].

Література

1. Хомич В. Інноваційні технології індустрії туризму / В. Хомич // Гуманітарний вісник. – 2009. – № 20. – С. 398-400.
2. Вылегжанин А. Космос в международно-правовом контексте / А. Вылегжанин, М. Юзбашян // Международные процессы. – 2011. – № 3. – С. 18-30.
3. Жданок А.С. Международно-правовое регулирование коммерциализации космической деятельности / А.С. Жданок // Международные отношения: история, теория, практика : материалы I науч.-практ. конф. молодых ученых фак. междунар. отношений БГУ. – Минск : Изд. центр БГУ, 2010. – С. 86-87.
4. Малышева Н.Р. Космический туризм – "игра без правил" / Н.Р. Малышева // Космические путешествия: наука, образование, практика. Материалы Международной научно-практической конференции 2 декабря 2010 года. – К.: КУТЭП, 2010. – С. 61-71.
5. Титова Н.В. Суть космического туризма та перспективи його розвитку / Н.В. Титова // Космические путешествия: наука, образование, практика. Материалы Международной научно-практической конференции 2 декабря 2010 года. – К.: КУТЭП, 2010. – С. 222-235.
6. Песчанская Н.А. Проблемы международно-правового регулирования использования космического пространства [Текст] / Н. А. Песчанская, Н. И. Степанова // Актуальные вопросы юридических наук: матери-

алы междунар. заоч. науч. конф. – Челябинск: Два комсомольца, 2012. – С. 113-115.

7. Правове регулювання на ринку космічних послуг [Текст] / Н. Малишева // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2010. – № 3. – С. 216-231.

УДК 351.765 (043.2)

Просіна О. Д.,

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Боярська З. І., к.і.н., доцент

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ЗАХИСТУ ПРАВ ТВАРИН, ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ

"Собака – друг людини" – цей і багато подібних висловів про домашніх тварин показують одну єдину істину: хоч тварини позбавлені можливості говорити та абстрактно мислити, вони потребують уваги і захисту не менше, ніж люди. Або навіть більше, адже вони не можуть самі відстоювати власні права.

Ставлення до братів наших менших визначає рівень гуманності суспільства. Цей факт підтверджений досвідом розвинених країн Європи.

В Англії в 1822 році було прийнято перший закон у Європі про покарання мучителів тварин. Одразу ж після цього аналогічний закон прийняла і Польща. У 1959 році було створено Міжнародне товариство захисту тварин, а в 1982 році прийнята Всесвітня Хартія природи, де вперше на такому масштабному рівні закріплено факт, що усім живим істотам повинна бути надана можливість на безпечне існування [2]. Німеччина у 2002 році закріпила захист тварин на конституційному рівні.

Україна майже одна з останніх країн Європи прийняла Закон України "Про захист тварин від жорстокого поводження" [1]. На превеликий жаль, цей закон не встановлює та не передбачає механізму подолання безпритульності серед тварин.

Відповідно до Закону України "Про захист тварин від жорстокого поводження", тварини – біологічні об'єкти, що належать до фауни: сільськогосподарські, домашні, дикі, у тому числі домашня і дика птиця, хутрові, лабораторні, зоопаркові, циркові, бойові.

Визначення поняття "безпритульні тварини" також міститься в Законі